

яка б прищеплювала «здорові й розумні педагогічні поняття» як батькам, так і їх наставникам – учителям [2; 4].

Таким чином, проведене дослідження дозволило констатувати, що К.Д. Ушинський зробив дійсно вагомий внесок у розробку проблеми формування педагогічної культури батьків, адже саме в його працях вперше яскраво зазвучала тема необхідності оволодіння батьками основами педагогічних знань. Ідеї та погляди педагога виявились настільки цікавими для представників педагогічної думки ХІХ століття, що знайшли своє відображення і в їх педагогічних працях.

Список використаних джерел:

1. Амосова Н.В. К.Д. Ушинский. О воспитании [Электронный ресурс] / Н.В. Амосова // Образовательный портал «Слово». – Режим доступа: http://www.portal-slovo.ru/pre_school_education/36629.php. – Дата обращения: 09.05.17. – Название с экрана.
2. Грицкова Ю.В. Формування педагогічної культури батьків: історико-педагогічний контекст / Ю.В. Грицкова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. – Запоріжжя, 2009. – Вип. 3 (56). – С. 166-170.
3. Грицкова Ю.В. Генезис проблеми взаємодії сім'ї та школи / Ю.В. Грицкова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. – Запоріжжя, 2012. – Вип. 26 (79). – С. 464-471.
4. Ушинский К.Д. Воспитание человека. Избранное / К.Д. Ушинский; [сост. С.Ф. Егоров]. – М. : Издат. дом «Карапуз», 2000. – 256 с.
5. Ушинський К.Д. Твори в шести томах / К.Д. Ушинський; відп. за укр. вид. Г.С. Костюк, С.Х. Чавдаров ;. – К.: Радянська школа, 1955. – Т. 2. – С. 197.

Кирик Є.С.

студентка;

Біліченко П.Г.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Глухівський національний університет
імені Олександра Довженка*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ У РАННІЙ ТВОРЧОСТІ Й. ПЕСТАЛОЦЦІ

У сучасних умовах розвитку вітчизняної професійної педагогічної освіти часто постає питання формування у студентів високого рівня педагогічної компетентності. Нинішні умови вимагають діяльної особистості, спроможної не тільки виконувати чийсь рішення, а й

приймати їх самостійно у різних ситуаціях, які часто пов'язані з ризиком, недостатністю інформації, динамічною ринковою кон'юнктурою.

Підготовка професійно-компетентного вчителя є одним з актуальних завдань і предметом наукових дискусій та роздумів учених сучасності й минулого. Підготовка фахівця традиційно спирається на вивчення і передачу нагромадженого, перевіреного і позитивно оціненого попередніми поколіннями досвіду. Це стосується, зокрема, формування у майбутніх педагогів професійно важливих умінь щодо психолого-педагогічного вивчення особистості дитини.

Зрозуміло, що досвід розв'язання цієї проблеми накопичувався протягом тривалого часу. Дослідники проблем історії освіти і педагогіки зазначають, що одні із перших спроб використати психологічне вивчення дитини з метою підвищення ефективності освітньо-виховного процесу належить відомому швейцарському педагогові Йоганну Генріху Песталоцці (Johann Heinrich Pestalozzi, 1746–1827 pp.). У нашому дослідженні ми зробили спробу вивчити досвід цього педагога щодо застосування психолого-педагогічного аналізу у своїй діяльності на ранньому етапі творчості – в «Установі для бідних» (нім. «Armenanstalt») у його маєтку «Нойгоф» (нім. «Neuhof»)

В ході дослідження, нами з'ясовано, що винятковий інтерес щодо аналізу конкретного змісту, форм та методів освітньо-виховної діяльності Й. Песталоцці в Нейгофі представляють наступні історичні матеріали – це звіти Й. Песталоцці про діяльність Нейгофського притулку: «Уривок з історії низів людства» та «Достовірні відомості про стан на 1778 рік виховного закладу для бідних дітей, заснованого Й. Песталоцці в Нейгофі поблизу Бірра». Саме у цих матеріалах подаються короткі, але яскраві характеристики всіх його вихованців, сформульовані та записані власноруч Й. Песталоцці в яких він відмічає їх особистісні психологічні якості та вподобання.

Зокрема нами були проаналізовані характеристики двох дівчат: сестер Фогт (нім. Fogt) з міста Мандаха (нім. Mandach): Анна (нім. Anna, 19 років), і Єлизавета (нім. Elizabeth, 11 років). Й. Песталоцці повідомляє, що вони були прийняті до притулку у занедбаному психофізичному стані. Вони були жебрачками і звикли до повного неробства. Педагог вказує, що йому потрібно було докласти багато зусиль, щоб відучити їх від неробства і залучити до регулярної праці на рівні з іншими дітьми. «З щирою радістю, – пише Й. Песталоцці, – я бачу, як старша, яка була настільки занедбаною, що і уявити собі не можна, поступово починає розвиватися: цілковита притупленість її почуттів починає зникати; починає пробуджуватись відчуття морального задоволення і вдячності, усвідомлення своїх обов'язків. Наслідки глибокої, страшної занедбаності, дикості і жорстокої потреби починають слабшати, але фізичний стан її поки що не поліпшується; у неї все ще набряклі ноги, вона відчуває нездужання і до всякої сільськогосподарської роботи ще абсолютно нездатна.» [1, с. 168]. Про

молодшу сестру він повідомляє: «...вона має здібності, здорова, але бурхливо пручалася висунутим вимогам щодо необхідності працювати і дотриманню правил. Проте, зараз вона потроху пристосовується, пристойно пряде, здібна як до сільськогосподарської роботи, так і до роботи по господарству» [2, с. 168-169].

Також Песталоцці характеризує Сюзанну Датвайлер (нім. Suzanne Datvayler) з міста Ельфінгена (нім. Elfingen), 10 років. Про неї він пише: «Вона була донькою нещасного батька, який перебуває у в'язниці; в устанovu потрапила в надзвичайно пригніченому і виснаженому стані. Через деякий час почала одужувати. Навчилась прясти, а також має здібності до співу».

Про Марію Бехл (нім. Marie Behl, 8 років) Й. Песталоцці відгукується як про недоумкувату дівчину в повному розумінні цього слова, але в той же час вказує, що вона має дивовижний музичний слух. Лізабет Арнольд (нім. Lizabet Arnold, 10 років), за його словами, – каліка на дев'ятому році вона ще не могла ходити, проте Й. Песталоцці заявляє: «Ані фізична слабкість, ані недоумство самі по собі не дають підстав для того, щоб позбавляти цих дітей свободи і замикати їх у божевільні або у в'язниці. Вони повинні жити вдома, де з урахуванням їх сил і недоумкуватості для них знайдеться досить легка, одноманітна робота» [1, с. 170].

Із наведених матеріалів очевидно, що звіти Й. Песталоцці пронизані педагогічним оптимізмом, вірою в можливість кожної дитини, у якому б занедбаному психофізичному стані вона не перебувала. У будь-якої дитини, навіть фізично і духовно неповноцінної, він виявляв певні позитивні здібності та знаходив якості, розвиваючи які, можна підготувати дитину до посильної трудової діяльності та здобути елементарну грамотність.

У наступних наших дослідженнях ми деталізуємо зміст, форми та методи психолого-педагогічної практики Й. Песталоцці у нойгофський період.

Список використаних джерел:

1. Песталоцци И. Г. Избранные педагогические сочинения : В 3-х т. / Йоган Генріх Песталоцці. – Т. 1. – М. : Изд-во АПН РСФСР, 1961. – 720 с.
2. Песталоцци И.Г. Письма г-на Песталоцци к г-ну Н.Э.Ч. о воспитании бедной сельской молодежи / И.Г. Песталоцци. Избранные педагогические сочинения: В 2-х томах. – М.: Педагогика, 1981. – 278 с.